

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: P. S.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 34 Cad 40/2004 - 42 ze dne 14. 9. 2005 ve znění opravného usnesení č. j. 34 Cad 40/2004 - 57 ze dne 31. 10. 2005,

takto:

- I.** V řízení, které bylo přerušeno usnesením ze dne 4. 7. 2006, č. j. 6 Ads 102/2005 - 63, **se pokračuje.**
- II.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- III.** Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „stěžovatelka“) přiznala žalobci od 16. 6. 2003 dílčí starobní důchod ve výši 1355 Kč, podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (tzv. předčasný starobní důchod) za použití čl. 11 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (publ. pod č. 228/1993 Sb.).

V žalobě podané proti tomuto rozhodnutí u krajského soudu namítal žalobce, že místo výkonu jeho pracovní činnosti bylo po celý jeho život na území dnešní České republiky, a přestože jeho zaměstnavatel měl k 31. 12. 1992 sídlo na území Slovenské republiky, neshledával žalobce důvody pro aplikaci citované Smlouvy, podle níž za této situace je příslušný ke zhodnocení doby zaměstnání do 31. 12. 1992 slovenský nositel pojištění a požadoval přiznání „plného“ předčasného starobního důchodu z českého důchodového

pojištění za dobu od 16. 6. 2003 do 31. 12. 2003 (od 1. 1. 2004 již existoval ve Slovenské republice institut předčasného důchodu, zatímco před tímto datem nikoliv a k žádosti žalobce mu také byl od 1. 1. 2004 nositelem pojištění ve Slovenské republice přiznán). Žalobu opíral o tvrzení o nevýhodnosti shora cit. Smlouvy ve vztahu k vnitrostátním předpisům, což jsou podle žalobce předpisy státu, ve kterém trvale žije. Poukázal rovněž na nález Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. 405/2002, přičemž měl za to, že se v jeho případě jedná o analogii věci tak, jak ji posuzoval Ústavní soud pod uvedenou spisovou značkou.

Krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem rozhodnutí žalované zrušil a zavázal ji právním názorem, pod něhož má postupovat podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a za období od 16. 6. 2003 do 31. 12. 2003 přiznat předčasný starobní důchod, přičemž zdůraznil, že žalobce měl kromě období od 1. 12. 1991 do 31. 12. 1993 stále zaměstnavatele na území České republiky.

Proti rozsudku krajského soudu podala kasační stížnost žalovaná; poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 62/2003 a ocitovala z něj názor na charakter čl. 20 shora citované Smlouvy, pokud jde o případně tvrzenou diskriminaci, a uvedla, že považuje za nepřijatelné, aby do 31. 12. 2003 (nesprávně uvedla do 30. 4. 2004) tj. do doby přiznání předčasného důchodu slovenským nositelem pojištění ignorovala čl. 20 cit. Smlouvy a od 1. 1. 2004 (nesprávně uvedla 1. 5. 2005) jej opět měla respektovat.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce zopakoval skutková fakta, totiž že vykonával pracovní činnost výlučně na území České republiky, na území České republiky také vždy bydlel, je srozuměn s přiznáním předčasného starobního důchodu od 1. 1. 2004 slovenským nositelem pojištění, avšak žádá o přiznání předčasného starobního důchodu od 16. 6. 2003 (do 31. 12. 2003), přičemž v té době na Slovensku takový důchod neexistoval – jestliže Smlouva odkazuje na právní řád státu, kde požadovanou dávku neznají, měla stěžovatelka zkoumat, zda jsou splněny podmínky pro nárok na dávku podle českých předpisů. Zároveň žalobce poukázal na údajný fakt, že se stěžovatelka neřídí „sice diskutabilním a mnohomluvným“ rozsudkem zdejšího soudu sp. zn. 6 Ads 62/2003, v němž se zdejší soud obiter dictum vyjádřil i k možnému výkladu Smlouvy a zákona č. 155/1995 Sb., v některých jiných než v tomto citovaném rozsudku posuzovaných situacích. Vytýká kasační stížnosti zmatenost, nelogičnost, jakousi blíže nedefinovanou tíhu názorů Ministerstva práce a sociálních věcí a povážlivost situace, kdy o nárocích z důchodového pojištění rozhodují dva ministerští úředníci a jeden soudce. Žalobce navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud řízení o této kasační stížnosti přerušil (usnesením ze dne 4. 7. 2006, č. j. 6 Ads 102/2005 - 63), přičemž poukázal na řízení probíhající u Ústavního soudu pod sp. zn. Pl.ÚS 4/06, o němž se domníval, že může ovlivnit podstatně posouzení otázek spojených s nároky v oblasti důchodového pojištění po zániku ČSFR. K tomu může Nejvyšší správní soud pouze uvést, že Ústavní soud sice v této věci rozhodl, nicméně ratio decidendi jeho rozhodnutí spočívá pouze na procesních aspektech věci (zda měl či neměl rozhodovat rozšířený senát zdejšího soudu). Proto je nutno v řízení pokračovat, aniž je možno se o stanovisko pléna Ústavního soudu opřít či jej v této věci nějak šířeji aplikačně využít.

Nejvyšší správní soud projednal kasační stížnost vázán uplatněnými důvody (§ 109 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), přičemž tímto důvodem je důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné právní posouzení věci.

Skutkové otázky nastolené v projednávané věci sporné nejsou; otázkou je, zda žalobci přiznat za období od 16. 6. 2003 do 31. 12. 2003 předčasný starobní důchod podle předpisů

českého práva. Nejvyšší správní soud, stejně jako krajský soud, věc posuzuje podle právního stavu účinného v době vydání napadeného rozhodnutí (březen 2004).

Nejvyšší správní soud v posuzované věci považuje za určující dvě skutečnosti: věc byla rozhodována před vstupem České republiky do Evropské unie a dále nelze pominout nálezu Ústavního soudu sp. II. 405/2002. Jakkoliv se lze domnívat, že Ústavní soud v tomto nálezu zdaleka nevyčerpal ve své argumentaci šíři právního pole, na němž se zde ocitl, nelze současně nevidět, že z hlediska faktického posuzoval věc skutkově velmi obdobnou: i tam i zde šlo o předčasný důchod za situace, kdy na Slovensku neexistoval a žadatel vykonával pracovní činnost výlučně na území České republiky. Za této situace necítí Nejvyšší správní soud žádnou potřebu vést pro období do vstupu do Evropské unie a pro skutkově zcela shodný případ jakoukoli polemiku s názorem Ústavního soudu. Nazíráno pak z tohoto zorného úhlu, lze na právní názor uvedený v nálezu pl. ÚS II. 405/2002 pro tento skutkově shodný případ odkázat a v tomto odůvodnění již pak blíže tyto závěry nerozvádět.

Tím ovšem není řečeno, že by žalobce měl pravdu v tom, že zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, byl vnitrostátní normou pro ty, kdož na území státu bydlí (působnost této normy je stanovena odlišně). Nejvyšší správní soud rovněž nemá za účelné komentovat žalobcovy názory na mnohomluvnost a diskutabilnost jím vydávaných rozhodnutí; subjektivní pocity účastníka řízení mohou být různé, úlohou Nejvyššího správního soudu je rozhodovat o kasačních stížnostech, a tím sjednocovat mimo jiné judikaturu krajských soudů a přispívat tak - v rámci své vymezené pravomoci - k ochraně subjektivních veřejných práv. Tyto nároky kladené na vrcholný orgán soudní moci začasté vyžadují právně-analytické úvahy širokého rozsahu. Existence či neexistence nároku na důchody z českého důchodového pojištění u některých skupin pojištěnců po zániku ČSFR jsou stále ještě předmětem řady řízení a s ohledem na skutkové odlišnosti případů nelze prozatím vyslovit žádné zobecňující závěry. Po vstupu do Evropské unie navíc půjde o aplikaci evropského práva, při jehož výkladu konečnou úlohu přísluší sehrát Evropskému soudnímu dvoru v Lucemburku. Žalobce tedy snad ocení, že v projednávané věci zdejší soud z mnohomluvnosti nařknout rozhodně není možné.

Kasační stížnost nebyla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud ji proto zamítl (§ 110 s. ř. s.). Žalovaná tak zůstává pro posouzení žalobcovy žádosti o předčasný starobní důchod v období 16. 6. 2003 až 31. 12. 2003 zavázána právním názorem krajského soudu.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná, proto právo na náhradu nákladů nemá, žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žádný požadavek na úhradu jemu vzešlých nákladů v tomto řízení nevzněl a ze soudního spisu žádné neplynou, proto bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku sub. III tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. září 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu